

Мазур Н.А.

доктор економічних наук, професор
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка,
м. Кам'янець-Подільський, Україна

СИСТЕМА РЕГУЛЮВАННЯ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ: СТАН ТА НОВАЦІЇ

Верховною Радою України прийнято Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», який набрав чинності 07.02.2018 та введений в дію 01.10.2018 р. [1].

Враховуючи, що гармонізація законодавства у сфері аудиту до європейських стандартів є одним з орієнтирів України в рамках стратегії «Україна – 2020» та прямим обов'язком в рамках Угоди про асоціацію, реалізація реформи аудиторської діяльності в Україні сприятиме позитивному інвестиційному клімату в Україні, зокрема забезпечить підвищення рівня довіри з боку інвесторів до фінансової звітності вітчизняних підприємств; підвищення рівня довіри до діяльності національних аудиторів; унеможливить надання неякісних аудиторських послуг, а також сприятиме прозорості та достовірності фінансової звітності емітентів цінних паперів, банків, страхових компаній, інших публічних компаній, у т. ч. державних підприємств, та відкриє українським аудиторам доступ на європейські ринки [2].

Закон передбачає проведення обов'язкового аудиту і аудиту підприємств, що становлять суспільний інтерес, та додаткові вимоги до складання звіту. Контроль якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності здійснюватиметься шляхом проведення перевірки якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності на предмет дотримання ними міжнародних стандартів аудиту, принципу незалежності, ефективності внутрішньої системи контролю якості аудиторських послуг, дотримання вимог цього Закону.

Система контролю якості аудиторських послуг складається з політики та процедур, розроблених та впроваджених суб'єктами аудиторської діяльності відповідно до міжнародних стандартів аудиту. Також законом встановлюються дисциплінарні заходи до аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, які застосовуватимуться у разі недотримання законодавства та вчинення професійних проступків.

Професійне самоврядування аудиторів здійснюється через Аудиторську палату України.

Усі аудитори та суб'єкти аудиторської діяльності підлягають суспільному нагляду. Відповідальним за здійснення суспільного нагляду за аудиторською діяльністю в Україні є Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю, який, в свою чергу, складається з Ради нагляду за аудиторською діяльністю та Інспекції із забезпечення якості. Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю в порядку, визначеному Законом, здійснює нагляд за виконанням Аудиторською палатою України делегованих їй повноважень, а саме:

- 1) реєстрація аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності;
- 2) контроль за безперервним навчанням аудиторів, які здійснюють обов'язковий аудит фінансової звітності, крім аудиту фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес;
- 3) контроль якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності, які здійснюють обов'язковий аудит фінансової звітності, крім аудиту фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес;
- 4) здійснення дисциплінарних проваджень щодо суб'єктів аудиторської діяльності, які здійснюють обов'язковий аудит фінансової звітності, крім суб'єктів, які здійснюють аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» до підприємств, що становлять суспільний інтерес, належать підприємства - емітенти цінних паперів, цінні папери яких допущені до торгів на фондових біржах або щодо цінних паперів яких здійснено публічну пропозицію, банки, страховики, недержавні пенсійні фонди, інші фінансові установи (крім таких, що належать до мікропідприємств та малих підприємств) та підприємства, які відповідно до цього Закону належать до великих підприємств. Великими є підприємства, показники яких на дату складання річної фінансової звітності відповідають щонайменше двом із таких критеріїв:

- 1) балансова вартість активів - понад 20 мільйонів євро;
- 2) чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) - понад 40 мільйонів євро;
- 3) середня кількість працівників - понад 250 осіб [3].

Аудитор, ключовий партнер з аудиту, посадові особи і працівники суб'єкта аудиторської діяльності та інші залучені особи, які брали участь у наданні послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності, протягом щонайменше одного року, а у разі проведення обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес, - протягом щонайменше двох років після надання відповідних послуг не мають права:

- 1) обіймати керівні посади в органі управління юридичної особи, якій надавалися послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності;
- 2) призначатися членом аудиторського комітету юридичної особи, якій надавалися послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності, або у разі відсутності такого комітету - членом органу, що виконує відповідні функції;
- 3) призначатися (бути обраним) членом адміністративного або наглядового органу юридичної особи, якій надавалися послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності.

Таким чином, створення чіткого та досконалого законодавчого підґрунтя є першим і дуже важливим кроком у напрямку до побудови ефективної системи регулювання аудиторської діяльності, яка має забезпечити підвищення якості аудиту фінансової звітності в інтересах суспільства. У свою чергу, побудова ефективної системи нагляду за аудиторською діяльністю вимагатиме відповідального ставлення у прийнятті рішень особами, які очолюватимуть орган суспільного нагляду, та інспекторами, які перевірятимуть систему контролю якості аудиторських послуг.

Список використаних джерел

1. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України № 2258-VIII від 21.12.2017, чинний [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>
2. Аудиторська реформа в Україні // Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю: офіц. сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.apob.org.ua/?page_id=481
3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України № 996-XIV від 16.07.1999, чинний, поточна ред. від 16.11.2018 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>